

LOGISTYKA WIELONARODOWA

Podstawowym założeniem Koncepcji Strategicznej NATO¹ jest zobowiązanie państw-członków Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego do gotowości do wzajemnej obrony przed atakiem skierowanym wobec któregośkolwiek z państw członkowskich. Założenie to osiągnięte jest dzięki efektywnej realizacji dążących do zapewnienia wspólnego bezpieczeństwa zadań: obrony zbiorowej, zarządzania kryzysowego oraz bezpieczeństwa kooperatywnego.

Aby wypełnić sojusznicze zobowiązania niezbędne stało się utrzymanie na odpowiednim poziomie gotowości, jak również rozwijanie indywidualnej, a także zbiorowej zdolności do szybkiej i efektywnej reakcji w przypadku wystąpienia potencjalnego zagrożenia.

Ze względu na bardzo dużą liczbę wielonarodowych formacji, które współdziałają na co dzień lub też formowane są dla realizacji określonych operacji Koncepcja Strategiczna NATO wymaga również bardzo wysokiego poziomu współpracy. Jednym z aspektów, na które przekłada się ta współpraca jest wsparcie logistyczne udzielane siłom sojuszniczym w wielonarodowych operacjach NATO. Zasady i wytyczne dotyczące logistyki w tym aspekcie określone zostały w dokumencie sojuszniczym *The NATO principles and policies for logistics MC 319/3*.

Biorąc pod uwagę definicję działań wielonarodowych² oraz wielonarodowej operacji połączonej³ zasadnym staje się przyjęcie, iż logistykę wielonarodową rozumie się wszelkiego rodzaju działania prowadzone przez siły dwóch lub więcej państw w celu udzielenia wsparcia logistycznego wielonarodowym siłom sojuszniczym NATO.

Zgodnie z sojuszniczą doktryną logistyczną AJP-4 istnieje wiele opcji wsparcia, jakie może być udzielone sojuszniczym siłom NATO [1, s. 13]. Państwa-członkowie NATO zobowiązane są do zapewnienia indywidualnej bądź zbiorowej pomocy w formie:

– *National Logistic* – logistyka narodowa – pomimo możliwości uzyskania wsparcia od sojuszników dana nacja zdecydować się może na korzystanie z własnej logistyki. W takiej sytuacji wsparcie logistyczne zapewnione będzie praktycznie w całości przez własne, indywidualne źródła i zasoby. Dane państwo przyjmuje całkowitą odpowiedzialność za nabywanie i zapewnienie wsparcia logistycznego dla swoich wojsk. Nie oznacza to jednak, iż Dowódcy NATO odebrany zostaje obowiązek koordynacji całościowej działalności logistycznej.

– *National Support Elements* (NSE) – Narodowe Elementy Wsparcia Logistycznego – będzie to każda krajowa organizacja lub też działalność mająca za zadanie zapewnienie wsparcia logistycznego siłom narodowym biorącym udział w operacjach NATO w poszczególnych krajach. Zakres oraz poziom tego wsparcia zależą będzie od zaangażowania danego państwa w siły wielonarodowe oraz poziomu, na jakim będzie realizowana operacja lub ćwiczenie.

– *Host Nation Support* – HNS – wsparcie przez państwo-gospodarza – cywilna i wojskowa pomoc udzielana przez państwo-gospodarza w czasie pokoju, kryzysu i w czasie wojny

¹ Koncepcja Strategiczna NATO - Koncepcja strategiczna obrony i bezpieczeństwa członków Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego. Jest to dokument wyznaczający główne zadania Sojuszu oraz precyzujący zagrożenia dla bezpieczeństwa członków w zmieniających się warunkach międzynarodowych. Ostatni dokument został przyjęty w 1999 r. tuż po przystąpieniu do NATO Polski, Czech i Węgier, w związku z czym w jego opracowywaniu nie brały udziału państwa Europy Środkowo-Wschodniej. W dyskusję nad dokumentem byli zaangażowani nie tylko politycy z państw członkowskich, ale także zespół 12 niezależnych ekspertów (wśród nich Prof. A. D. Rotfeld) oraz rzesza naukowców oraz przedstawicieli państw partnerskich. Nowy dokument strategiczny NATO został przyjęty podczas szczytu w Lizbonie w listopadzie 2010 r [4, 01.03.2018r].

² Działania wielonarodowe – działania prowadzone przez wojska dwóch lub więcej państw działających wspólnie [3, s. 266].

³ Wielonarodowa operacja połączona – działania prowadzone przez siły dwóch lub więcej państw, w których zaangażowane są elementy, co najmniej dwóch rodzajów sił zbrojnych [3, s. 266].

sojuszniczym siłom zbrojnym i organizacjom, które są rozmieszczone, wykonują zadanie lub przemieszczają się przez terytorium państwa-gospodarza [2, s. 1].

– *Resources in the JOA* – ta forma wsparcia opiera się na uzyskaniu pomocy lokalnie w przypadku, gdy nie jest realizowany w danym państwie HNS. W tej sytuacji następuje nawiązanie współpracy pomiędzy Dowódcą NATO lub państwem wysyłającym swoje wojska a lokalnym, cywilnym dostawcą będącym w stanie zapewnić określone wsparcie.

– *Matual Support Agreements (MSA)* – wzajemne umowy wsparcia – rozwiązanie zapewniające państwu zaangażowanym w operacje NATO możliwość udzielania sobie nawzajem wsparcia bez konieczności negocjowania warunków tego wsparcia z innymi nacjami współuczestniczącymi w operacji. Daje to możliwość opracowania dwu lub wielostronnych ustaleń mających na celu połączenie i dzielenie się wsparciem przede wszystkim w sytuacjach, gdy poszczególne państwa wysyłające charakteryzują się małą liczebnością. W wyniku dzielenia się poszczególnymi formami wsparcia logistycznego możliwym staje się zredukowanie kosztów, a także zaangażowanie sił w zapewnienie pomocy.

– *Lead Nation* – państwo wiodące – jedno z państw uczestniczących w operacji NATO może przyjąć bądź zostać wyznaczone do przyjęcia odpowiedzialności za zabezpieczenie określonego zakresu wsparcia logistycznego dla całości bądź też wyznaczonej części wielonarodowych wojsk sojuszniczych.

– *Role Specialist Nation (RSN)* – poszczególni członkowie NATO charakteryzują się szczególnymi predyspozycjami w zapewnieniu określonej formy wsparcia. Te silne strony w połączeniu z pozostałymi częściami logistyki sojuszniczej mogą w znacznym stopniu przysłużyć się realizacji określonego zadania w ramach NATO. Wyznaczenie określonych specjalistów z państw członkowskich daje możliwość osiągnięcia większych korzyści w skali całości aniżeli miało by to miejsce w przypadku innych rozwiązań.

– *Multinational Integrated Logistic Unit / Multinational Integrated Medical Unit* – wielonarodowe zintegrowane jednostki logistyczne / wielonarodowe zintegrowane jednostki medyczne – rozwiązanie stosowane dla osiągnięcia ekonomii skali oraz podziału kosztów pomiędzy poszczególnych uczestników zapewniających wsparcie. Występuje w przypadku, gdy dwa lub więcej państwa zgadza się zapewnić wsparcie logistyczne lub medyczne dla wielonarodowych państw sojuszniczych.

– *Third Party Logistic Support Services (TPLSS)* – w sytuacjach, kiedy pozyskanie, czy też zapewnienie wsparcia w ramach sił sojuszniczych staje się niemożliwe lub niewystarczające sięga się po rozwiązanie określone jako usługi wsparcia logistycznego od stron trzecich. Wsparcie to charakteryzuje się nawiązaniem współpracy z określonym kontraktorem cywilnym w celu zabezpieczenia określonej formy wsparcia logistycznego.

Nie każde państwo będzie w stanie zapewnić określone formy wsparcia. Dlatego też ważnym aspektem planowania wszelkiego rodzaju operacji, czy też ćwiczeń sojuszniczych jest posiadanie wiedzy na temat możliwości logistycznych państw, na terenie których realizowane mają być zadania, a także uczestników operacji wysyłanych poza granice państwa. Dokumenty sojusznicze oraz zawarte w nich rozwiązania dają szereg możliwości, które wykorzystać można w określonych sytuacjach. Zazwyczaj wsparcie logistyczne opierać się będzie na połączeniu jego różnych form przy jednoczesnym wykorzystaniu zasobów różnych państw. Rolą logistyki wielonarodowej staje się zatem wytyczenie ram, określenie zasad, a także skoordynowanie różnych form oraz poziomów wsparcia dla efektywnej realizacji zadań sojuszniczych.

1. *APJ-4 Allied Joint Logistic Doctrine, NATO Standardization Agency, 2003.*

2. *AJP-4.5 Allied Joint Doctrine for Host Nation Support, NATO Standardization Agency, 2003.*

3. *AAP-6 Słownik terminów i definicji NATO, Agencja Standaryzacyjna NATO, 2014.*

4. <http://www.msz.gov.pl>.